

**Assertiones Philosophicæ Fusius Deductæ Philosophiæ
Peripateticæ communioris Epitomen exhibentes**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1681

cxcvii [i.e.xv]. Sed sunt motus terminati ad raritatem & densitatem radicalè, quæ qualitates determinat materiam & quantitatem ad majus minus ve spatium occupandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71607)

conjunctam esse, sic lac fervescens in multas bullas aëre plenas assurgit, & aliquæ etiam ejus partes in tenuissimos vapores mutantur, sed negamus, rarefactionem in iis consistere, cum partes omnes rarefiant, nequæ tamen bullæ inter omnes interponantur.

XV. Sed sunt rarefactio & condensatio Alterationis species, terminatæ ad radicalem raritatem & densitatem, quæ teste Arist. 7. phys. tex. 11. sunt qualitates, exigentes & determinantes materiam & quantitatem (quæ secundum se solum exigit talem extensionem, vi cujus habeat partes extra partes) ad majus vel minus spatium occupandum, quæ actualis extensio major vel minor quàm talis est raritas, vel densitas actualis, proprietas & effectus secundarius raritatis & densitatis radicalis, quamvis ut præcisè extensio est, vi cujus partes materiæ & quantitatis non penetrantur, effectus secundarius sit quantitatis. Et sic bene explicatur, quomodò eadem materia & quantitas. V. G. palmus, qui per condensationem correspondet palmo spatii absquæ partium penetratione, dein rarefactus, correspondeat tribus palmis spatii absquæ existentia rei in pluribus locis; dum

n 3

enim

enim ratio loci adæquati mutatur ad mutationem raritatis & densitatis, ita ut locus, qui quantitati existenti sub densitate erat adæquatus, sit eidem rarefactæ inadæquatus, omnesquæ partes materiæ & quantitatis mutant locum (nulla enim assignari potest, quæ adæquatè retineat priorem locum, etsi aliquæ inadæquatè eundem retineant v. g. partes aquæ fundo lebetis contiguæ) vitatur posterius, nimirum existentia ejusdem rei in duobus locis. Dumquæ per condensationem pars una quantitatis non recurrit ad locum alterius manentis in eodem loco (quod ad penetrationem requiritur) sed omnes partes mutant locum, occupentquæ minorem, vitatur prius, nimirum penetratio plurium partium. Bene item explicatur, qua ratione partes omnes in rarefactione magis à se distent, quàm ante, absquæ eo, quòd discontinuentur per interpositionem aliorum corpusculorum aut vacuitatum, dum dicitur, quòd omnes partes, quæ mediatè tantùm, sive mediantibus aliis partibus sibi jungebantur, per rarefactionem à se invicem incipiant magis distare, quia hæ mediæ partes, ob quas antea
mi-

minus spatium occupantes, minùs distabant inter se partes mediatè conjunctæ, per rarefactionem majus spatium occupant: & quòd partes, quæ ante rarefactionem immediatè se contingebant, erantquè à se invicèm indistantes, post rarefactionem à se invicèm non recedant, nisi inadæquatè, utpote quæ in infinitum sunt divisibiles, quales quoq; sunt earum uniones, adeoq; semper magis magisq; inadæquatiùs & inadæquatiùs à se recedere possunt absquè eo, quòd adæquatè divellantur. Illud hìc observandum, quòd etsi raritas & densitas dici possint qualitates paribiles, non esse tamen propriè invicèm contrarias, sed habere se in eodem subjecto, ad modum qualitatis magis & minùs intensæ, ita ut, dum hæc qualitas remissa est, sit densitas, dum intensa est, dicatur raritas.

* * *
* *